

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Definitio & malitia avaritiæ. Quàm probrosa sit Christianis; sed
maximè Sacerdotibus & Ecclesiasticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Pars II. De septem peccatis capitalibus.

can. 3. De titulo minori ad majorem migrare, nulli Presbytero licitum sit... Quod si inventus fuerit contra statuta id facere, eadem feriatur sententia, quâ Episcopus, si de minore ad majorem transmigraverit sedem. Idem habetur in Concilio Rhemenfi II. can. 20. Et in Meldensi anni 813. can. 30. Et (ante has Synodos) in Antiocheno can. 20. & Sardicensi can. 1.

CAPUT VI.

Definitio & malitia avaritiæ. Quam probrosa sit Christianis; sed maxime Sacerdotibus & Ecclesiasticis.

99 **A**varitia à S. Thoma 2. 2. q. 118. a. 4. definitur inordinatus amor divitiarum. Quæ quidem inordinatio duplici modo contingit. Primum in ordine ad proximum, sive per excessum in accipiendo, sive per defectum in dando. Secundum in ordine ad seipsum, per immoderantiam circa interiores affectiones, quas quis ad divitias habet, puta si immoderate aliquam divitiarum amet, aut delectetur in eis, ait S. Doctor a. 1. ad 2. Et sic avarus est, qui, ex inordinato ad pecuniam suam affectu, frustrat se necessariis, vel immoderate se labore frangit ad divitias comparandas. Quia in re ipsa etiam aliquando pauperes peccant, qui dum carent facultate, sapè ardent cupiditate.

100 Priori modo avaritia ex suo genere est mortale peccatum, si vel contra justitiam sit, vel contra charitatem & misericordiam, nisi forte actus imperfectio, vel materie levitas excuset. Si verò contra solam sit liberalitatem, non semper est peccatum mortale, inquit S. Thomas q. 13. de malo a. 2.

101 De avaritia posteriori modo, S. Thomas ibidem dicit, quòd si tantus sit amor & desiderium temporalium bonorum, quòd in eis finis constituatur, avaritia semper erit mortale peccatum. Converte enim ad bonum creatum sicut ad finem, facit aversionem ab incommutabili bono, quòd debet esse ultimus finis. Si verò avaritia dicatur inordinatus amor, vel desiderium rerum hujus mundi, absque voluntate faciendi vel omitendi aliquid contra Dei legem graviter obligantem, vel constituendi in iis finem, avaritia sic est peccatum veniale, ait S. Doctor 2. 2. q. 118. a. 4. Est tamen peccatum turpe, dum animus excelsus, & tantæ amplitudinis, ut solo bono infinito satiari queat, per affectum se subjicit rebus tam vilibus. Nam ut Tullius l. 1. offic. ait: Nihil est tam angusti animi, tamque parvi, quam amare pecuniam. Rationem habes in Augustino, quia ille habet aurum, qui novit uti auro; qui autem aurum uti non novit, habetur, non habet; possidetur, non possidet. Estote domini auri, & non servi auri. Quia & aurum Deus fecit, & te super aurum ipse fecit. Aurum fecit ad subsistendum tuum, & te ad imaginem suam. Vide quòd supra te est, & calca quòd infra te est. Enarrat. in Psal. 123.

102 Horum tamen lethalis avaritia est, qui sufficientia habentes ad naturæ necessitatem, sta-

tuntque decentiam, licet aliena non rapiant, nec concupiscant, novas tamen & novas opes concupiscere congregareque non cessant, non ut in opera pietatis impendant, sed ut cupiditati suæ satisfaciant. Hoc enim Scriptura & Patres, nullâ factâ injustitiæ mentione, graviter reprehendunt, quibus humanas rationes nostras, juxta dicta Prolegomeno I. cap. 4. submittere oportet.

Reprehendit id imprimis Deus Isa. 5. Væ qui conjungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis, usque ad terminum loci. Numquid habitabitis vos soli in medio terra? Ad quem locum Hieronymus: Generaliter adversum omnes, quibus nihil satis est, dictum puto... Quæ enim rabies, cum velta & agri ad depellendos imbres, & ad ferendas fruges haberi debeant, ea habere cupere in quibus cunctis habitare non possis, & quæ colere non sufficias, alteriusque necessitatem, tuam facere voluptatem.

Deinde Salvator Luc. 12. Hominis (inquit) cujusdam divites uteres fructus ager aruit; & cogitabat intra se dicens: quid faciam, quia non habeo quò congregem fructus meos. Et dixit: Hoc faciam, destruam horrea mea, & majora faciam, & illuc congregabo omnia que nata sunt mihi, & bona mea, & dicam animæ meæ: anima, habes multa bona, posita in annos plurimos. Requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi Deus: stulte, hæc nocte animam tuam repetunt à te: que autem parasti, cujus erunt? Sic est, qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives. Dives ille aliena non quærebat (inquit Augustinus serm. 178. aliàs 19. de verb. Apost. c. 2.) non de cujusquam vicini agris, non limite perturbato, non spoliato paupere, non circumvento simplice, sed tantummodo de suis colligendis cogitabat... Nihilominus stultum eum Dominus vocavit, & ut talem increpavit: ait enim illi Dominus: stulte, ubi tibi sapiens videris, ibi stulte. Stulte, inquit, hæc nocte repetunt à te animam tuam; hæc quæ paravisti, cujus erunt? Si servaveris, tua non erunt. Si erogaveris, tua erunt. Quid (inquit) reponis quòd reliqueris es? Ecce increpatus est stultus male recondens. Si stultus est qui recondit sua, vos invenite nomen ei qui tollit aliena... Fortassis aliquis respondeat, & dicat: non valde magna poena erat illi homini, cui dicit Deus, stulte. Non sic dicit Deus, stulte, quomodo homo dicit. Tale in quemquam Dei verbum, judicium est. Nunquid enim Deus stultis daturus est regnum calorum? Quibus autem non est daturus regnum calorum, quid eis restat, nisi poena gehennarum?

Infero, ergo mortale peccatum est novas & novas opes indefinenter congregare, & insatiabili cupiditate magis incubare ampliandis divitiis temporalibus, quam spiritualibus & æternis, per eleemosynas, & alia opera pia. Unde S. Cyprianus in l. de lapsis inter gravia peccata, propter quæ Deus iratus Ecclesiæ per-

secutionem permittit, istud recenset, quod Christiani studebant augendo patrimonio singuli, &... insatiabili cupiditatis ardore ampliandis facultatibus inhiabant, contra præceptum Apostoli, qui i. Timoth. 6. habentes (inquit) alimenta, & quibus regamur, his contenti sumus. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, qua mergunt homines in inieritum & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas, quam quidam appetentes, erraverunt a fide; à qua de facto extraverunt illi, de quibus Cyprianus. Ipsos namque decepit patrimoni sui amor cæcus, nec ad recedendum parati aut expediti esse poterunt, quos facultates sue velut compedes ligaverunt... Quomodo calum petunt, & ad sublimitia & alta conscendunt, qui terrenis cupiditatibus degravantur? Possidere se credunt, qui potius possidentur; census sui servi, nec ad pecuniam suam domini, sed magis pecunia mancipati. Ad pericula ergo ista vitanda, idem proxima, quia communissima, præceptum Domini est, ex ipsa naturæ lege profectum, ut habentes sufficientia, superflua non quaramus. Quia superfluum quæret, & superfluis coacervandis inhiare, contra naturam est. Omne autem quod contra naturam est, monstrum meretur notam apud omnes, ait Tertullianus l. de corona militis.

105 Hinc rursus Augustinus serm. 107. aliàs de temp. 196. lethalis avaritia reum esse docet, qui licet aliena nec quærat, nec concupiscat, nimis cupidè servat sua, ita ut paratus non sit vel ea dimittere, ne Deum mortaliter offendat, vel superflua in elemosinas erogare. Et fundat se in verbis Christi Luc. 12. Cavete ab omni avaritia: quia non in abundantia cujusquam vita ejus est ex his que possidet. Non solum avarus est (inquit) qui rapit aliena; sed & ille avarus est, qui cupidè servat sua... Multa qui recondit, quantum inde tollit ut vivat? Cum tulerit inde, & quodammodo cogitatione separaverit quod sufficiat unde vivat, videat cetera cui remaneant: ne forte, cum servas unde vivas, colligas unde moriaris. Ecce Christus, ecce veritas, ecce severitas. Cavete, dicit veritas. Cavete, dicit severitas. Si non amas veritatem, time severitatem: „Non in abundantia hominis vita ejus est ex his que habet. „ Crede illi, non te fallit. Contra tu dicis: imò in abundantia hominis est vita ejus ex his que habet. Ille te non fallit: tu te fallis... Ecce amas tua, non tollis aliena... & servas cupidè tamquam in bona conscientia, quia non habes de malo... Si non audis illum, qui dixit. „ Cavete ab omni avaritia, „ audi quamvis mala facturus es propter tua, &c.

106 Confirmat hanc sententiam exemplum Philippi Cancellarii Parisiensis, qui, post mortem, apparens Guilielmo Parisiensi Episcopo, damnatum se nuntiavit aternâ morte, tres ob causas: quarum prima fuit, quod recrescentes fructus annuos contra pauperes timidè refer-

vasset. Referunt hoc exemplum Thomas Cantuaranus, vir integerrimæ fidei l. i. de apib. cap. 19. Dionysius Carthusianus in Opusc. de pluralit. benefic. Et Spondanus ad annum 1238. Quòdque illud Episcopus in prædicatione sua Clericis omnibus recitaverit.

Confirmant & axiomata ex S. Chrysothomo collecta apud Cornelium à Lapide in caput 5. Ista. ad versum 9. Divitia non sunt peccatum, sed peccatum est eas non distribuere pauperibus... recondita sunt, belluis reclusis similes, occultant viperas & scorpiones, multos habent fluctus & perturbationes: sunt abundantibus opprobrium... dominis suis periculosa & lethales. Dum includuntur, acrius rugunt quam leones... reddunt homines insensatos, conjiunt in tentationes... sunt omnis absurditatis parentes... Tum demùm nostra sunt, cum dantur pauperibus... Cupiditas divitiarum est omnium vitiorum arx & metropolis; opera bona facere non sinit... Est soboles satana, &c.

Nec tamen ista habendi & opes congregandi cupiditas in solis Laicis grassatur, sed tam ipsa, quam ambitio etiam in Ecclesiasticis, adversus quos D. Bernardus epist. 42. ad Henricum, Archiep. Senonens. declamat, dicens: O infinita semper ambitio, & insatiabilis avaritia! Cum factus quis fuerit in quacumque Ecclesia Decanus, Præpositus, Archidiaconus, &c. non contentus uno in una, plures sibi, imò quotquot valet, conquirere honores satagit, tam in una, quam in pluribus. Sed nunquid sic sanabitur? Factus Episcopus, Archiepiscopus esse desiderat. Quo forte ad-pto, rursus nescio quid alius somnians, laboriosis itineribus, & sumptuosis familiaritatibus, Romanum statui frequentare Palatium. Va qui conjungitis domum ad domum, &c.

Quousque, divites, extenditis insanas cupiditates vestras? ait Ambrosius l. de Naboth & Achab c. 1. Si insanæ sunt istæ cupiditates in Laicis, magis profectò in Clericis, quorum portio Deus est. Qui Dominum possidet (ait Hieronymus epist. 2. ad Nepotian.) & cum Propheta dicit: „ Pars mea Dominus, „ nihil extra Dominum habere potest. Quòd si quidpiam aliud habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus. Licet Decretum vetus largam cunctis ampliandarum opum dederit facultatem (ait Salvianus l. 2.) omnes tamen Levitas & Sacerdotes intra certum habendi limitem coarctavit; quos scilicet neque segetem, neque vineam, neque ullum omninò fundum habere permittit. Ex quo intelligi potest, an ea nunc Deus noster velit in Evangelio viventes Clericos suos mundanis post se hæredibus derelinquere, que adhuc in lege positos, ne ipsos quidem voluit possidere. Verum prohi dolor! sum Clerici (prosequitur Hieronymus supra) qui possideant opes sub Christo paupere, quas sub locuplete & fallace diabolo non habuerunt; ut suscipere eos Ecclesia divites, quos mundus tenuit ante mendicos. Et isti nihilominus adeò tenacis sunt avaritiæ, ut Laicis hominibus longè sint

sint contemptibiliores. Quia eorum avaritia longè gravius peccatum est quàm avaritia Laicorum; & tam grave, ut cum S. Gregorio Magno indicatum esset, Archidiaconum quemdam electum esse in Episcopum, sed ipsum ita tenacem existere, ut in domum ejus amicus ad charitatem nunquam introeat, l. 12. epist. 6. rescriptit, ipsum dignum non esse qui Episcopus fieret, si ita se veritas haberet, & non ex necessitate, sed ex tenacitate talis esset. Quia uti Concilium Parisiense VI. can. 13. dicit: *Cum nullus Christianus thesauros in terra, sed... in celo recondere debeat, cavendum summo perè Sacerdotibus est, ut ab avaritia peste... & cupiditate... se peccant. Quoniam dignè non possunt subditis predicare, ut ab his se abstineant, cum ipsi his, quod valde dedecens, imò periculosum est, se mancipaverint. Gravius quippe atrociusque hæc pestifera lucus in illis dantur, quàm in his qui eorum dicitis & exemplis coerceri debuerunt.*

110 Aliam rationem addit ibidem Concilium Parisiense, cur avaritia damnabilior & profusior in Clericis sit, quàm in Laicis; quòd Laici prætant excusationem filiis providendi, quæ ratio locum non habet in Sacerdotibus. Verùm etsi patresfamilias, qui filios habent, ipsi laudabiliter provideant vitæ & statui convenientia, damnabilis est nihilominus & graviter damnabilis avaritia ipsorum, si nulum in congregando pro filiis modum ponant, eoque se prætextu ab eleëmofynis erogandis excusent. Nam, ut prælatè Cyprianus tr. de opere & eleëmof. nec illa res... à bonis operibus & justis revocare debet Christianum, quòd excusari se posse aliqui existimet beneficio filiorum; quando in impensis spiritualibus Christum cogitare, qui accipere se professus est, debeamus... Nam si Deum toto corde diligimus, nec parentes, nec filios Deo præferre debemus. Si enim... cum datur minimis, Christo datur, non est quòd quis terrena celestibus præferat, nec divinis humana præponat. Nec filiis aufertur quod Christo in persona pauperis datur. Nec enim vidua illa in tertio Regum libro... filiis abstulit, quod Elia dedit... Et illa nondum Christum sciebat... ut ex hoc appareat, quantum in Ecclesia peccet, qui se & filios Christo anteponit, nec patrimonium copiosum cum indigentium paupertate communicat. Sed enim multi sunt in domo liberi, & retardat te numerositas filiorum, quominus largiter bonis operibus insistas. Atqui hoc ipso opera bona operari amplius debes, quo multorum pignorum pater es. Plures sunt pro quibus Dominum deprecaris... Si ergo verè filios tuos diligis, si eis exhibes plenam & paternam dulcedinem charitatis, operari magis debes ut filios tuos Deo justâ operatione commendes. Nec enim liberis tuis cogites patrem, qui & temporarius, & infirmus est; sed illum patrem parè, qui æternus & firmus filiorum spiritualium pater est. Illi assigna facultates tuas, quas hereditibus servas. Ille sit liberis tuis tutor, ille curator, il-

le contra omnes injurias seculares divinâ Majestate proteclor... In tuo hereditas ponitur, qua Deo custode servatur. Hoc est caris pignorum in posterum providere; hoc est futuris hereditibus paternâ pietate consulere, secundùm fidem Scriptura sancte dicentis... "Justus tota die miseretur, & fœnerat, & semen ejus in benedictione est." Et... "beatos post se filios relinquet." Prævaricator itaque & proditor pater es, nisi filiis tuis fideliter consulas, nisi conservandis eis religiosâ & verâ pietate prospicias. Qui studeo terrena magis quàm celesti patrimonio, filios tuos diabolo magis commendare quàm Christo, his delinquis, & geminum ac duplex crimen admittis: & quòd non præparas filiis tuis Dei Patris auxilium; & quòd doces filios patrimonium plus amare quàm Christum.

Pulchrè etiam Augustinus serm. 86. aliàs III 43. de divers. Dicit avaritia: *Consule in posterum, homini fortassis victuro nec in crastinum. Sed ecce vivat, quantum putat avaritia... adhuc senex incurvus, baculo innixus, lucrum querit, & audit avaritiam dicentem: Consule in posterum. In quod posterum? Jam expirans loquitur. Propter filios tuos, inquit. Utinam vel illos senes non avaros haberemus, qui filios non habent. Etiam ipsi, etiam talibus, etiam iniquitatem suam nullâ pietatis imagine excusantibus non cessat dicere: Consule in posterum. Sed forè ipsi citò erubescunt. Illos videamus qui filios habent, utrum certi sint filios possessuros esse qua reliquerint. Intendant... filios aliorum, alios alienis improbitatibus quod habuerant amittentes; alios propriâ nequitia quod possederant consumentes: & remanent inopes filii divitum... Sed possidebunt hoc (inquit) filii mei. Incertum est... fac certum. Quid eis vis relinquere? Quod acquisisti tibi. Certè quod acquisisti, relictum non erat, & habes. Si tu habere potuisti, quod tibi relictum non est, poterunt ergo habere & illi, quod tu non reliqueris... Serva tamen & filiis tuis, sit ita: sed audi me. Si de filiis quisque suis aliquem miserit... avaritia excusationem non habet... quare invaditur pars ejus à fratribus ejus? Sed dices: nunquid rediturus est, & possessurus? Mutatur ergo ei quò præcessit ille. Ad rem suam venire non potest: res ejus ad eum ire potest... Si in palatio militaret filius tuus, & amicus Imperatoris fieret, & diceret tibi: vendo tibi partem meam, & mitte mhi. Nunquid invenires quid responderes? Mòdò cum Imperatore omnium imperatorum, & cum Rege omnium regum, & cum Domino omnium dominorum est filius tuus: mitte illi. Non dico, Necessarium habet ipse: Dominus ipse, apud quem est filius tuus, eget in terra. Hic vult accipere, quod dat in celo... Da in peregrinos, quod recipias in patria tua... Sed habebunt illud, ais, fratres illius. O mala doctrina, docens filios tuos mortem optare fratribus suis. Si de re fratris sui mortui ditiores erunt, vide quemadmodum se adtendant in domo tua... Sed*

nolo dicere de uno amisso. . . Non dico, unum minus habebis, computa quia unum plus habes. Fac locum Christo cum filiis tuis. . . Duos filios habes? tertium illum computa. Tres habes? quartus numeretur, &c. Unius filii tui serva locum Domino tuo. Quod enim dabis Domino tuo, & tibi proderit, & filiis tuis. Quod autem male servas filiis tuis, & tibi oberit, & filiis. . . Puto fratres, quia parva & facilis cogitatio est, putare patrem filiorum habere unum filium amplius, & comparare talia pradia, quae possideas in aeternum, & ipse, & filii tui. Quid dicat avaritia, non habet. Non vos vincat, non plus valeat in cordibus vestris, quam Redemptor vester. Non plus valeat in corde vestro, quam ille qui monet sursum corda habere. Et nolite thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi arugo & tinea demolitur, & ubi fures effodunt, & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo, &c. Non necesse est ergo (inquit Salvianus l. 1.) ut filio tuo terrenos thesauros recondas, nullam re eum facies ditiores, quam si ipsum filium tuum thesaurum Dei feceris. Imò considera (inquit Basiliius homil. 7. in ditescentes) ne opes multis cum arumis cumulatatis relinquendo, peccandi materiam alius suppetas, duplici poena postmodum plendendus, & tuorum scilicet criminum causa, & aliorum, quibus delinquendi materiam prabueris.

CAPUT VII.

Filia avaritia.

112 **D**E avaritia (inquit D. Gregorius l. 31. Moral. c. 17.) proditio, fraus, fallacia, perjuriam, inquietudo, violentia, & contra misericordiam obdurations oriantur, sicut & furtum, homicidium, simonia, usura, neglectus divinorum, fiducia in rebus saeculi, & mala penè omnia. „ Quid enim mirum (ait divus Petrus Damianus l. 2. epist. 2.) „ avaro nihil est scelestius, cum dicatur omnium malorum radix esse cupiditas. „ In quo enim radix „ est omnium malorum, ille consequenter omnium malorum reus esse convincitur. Quia quorum habet in sui pectoris agro radicem, non potest venenatam vitare propaginem. Dura certè, „ & nimis formidolosa sententia; si enim nihil est avaro scelestius, nihil iniquius quam amare pecuniam: „ non ergo melior est parricidis, „ non praefertur incestis, aequatur haereticis, assimilatur idololatriis. Unde & Apostolus dicit: 113 *Avaritia quae est idolorum servitus.* Eleganter, ut solet, Chrysostomus homil. 29. in Matth. „ Fingite „ (inquit) „ videre tetrum quemdam hominem, qui ab oculis ignem „ emittit; cui ex utroque humero dracones pro manibus dependant; cujus os cavernae instar „ magnitudine sit; in quo pro dentibus acuti „ entes stent; ex lingua venenosus fons scaturiat; venter omni fornace sit ardentior; cuncta quae immittuntur subito consumens; pedes alati, ventis quoque ipsis velociore, facies

canis ac lupi simul faciem ostendat; nec hominis vocem emittat, sed insuave quiddam ac terribile mugiat; is ad haec omnia faces ardentes in manibus teneat. . . Imaginemur eum obvios quoque jugulare, carnes eorum lacerare ac devorare. Multò truculentior est avarus, in omnes ut mors insiliens, omnes ut infernus deglutiens, communis generis humani hostis; quippe qui vellet nullum hominem esse, ut omnia possideret. Neque hinc sistit gradum; sed cum omnes perdidit cupiditate suam, etiam terrae substantiam cupit abolere, ac ipsam in aurum conversam vellet aspicere. Verum ut videatis nondum nos insaniam illius oratione affectus, fingamus à nemine ipsum accusari, nullum ipsi terrorem imminere; non à iudiciis, non à consuetudine hominum, non à legibus; & tunc videbis ipsum arrepto enle omnes interire, nulli parcere; non amico, non cognato, non fratri, non ipsis parentibus. Interrogate avarum, si non haec secum quotidie versat, si non omnes cogitatione invadat amicos, cognatos, parentes. At nec interrogare quidem ipsum opus est. Scitis enim quòd qui hoc morbo premuntur, & vitam parentum tenem graviter ferunt, & dulce illud ac naturam suavissimum liberorum donum, grave ac molestum esse censent. Unde factum est, ut multi sterilitatem uxorum herbis procuraverint, & naturam orbam effecerint; qui etiam filios natos non interfecerunt, attamen ne omnino nascerentur, effecerunt.

Sed ut ad exponendas avaritiae filias regrediamur, *filia avaritiae*, ait Angelicus Doctor q. 118. a. 8. dicuntur vitia, quae ex ipsa oriuntur. Ipsa enumeravimus n. 112. *Proditio* est illicita manifestatio rei alicujus, vel personae, in proximi detrimentum, contra fidem ipsi debitam. Est mortalis ex suo genere, potestque quadrupliciter contingere. Primum, prodendo personam, quomodo Judas ex avaritia prodidit Christum. Secundò, prodendo loca, v. g. urbem, castrum, &c. Tertio, prodendo res mobiles. Quarto, prodendo alterius secreta sibi commissa, litteras v. g. alterius alienis deferendo, &c.

Fraus est astuta deceptio alterius in facto. Est similiter mortalis ex suo genere. Contingit multipliciter in contractibus, tam ratione materiarum, quam ratione pretii, &c. De quibus ad septimum Decalogi praecipuum.

Fallacia est astuta deceptio alterius in verbo seu verborum mendacium, aut aequivocorum dolosa usurpatio ad decipiendum proximum. De ea plura ad octavum praecipuum Decalogi.

Perjurium est ejusmodi verborum fallax usurpatio, juramento firmata.

Inquietudo est nimia anxietate mentis applicatio ad acquirendas, vel conservandas divitias, cum excessivo timore, ne in futurum desint. Lethalis est, dum finem ultimum quis in rebus temporalibus constituit, curisque terrenis sic se immergit, ut aeternae salutis suae curam notabiliter negligat; vel cum divi-